

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та
природокористування

Навчально-науковий інститут будівництва та архітектури
(повна назва інституту)

Кафедра охорони праці і безпеки життєдіяльності
(повна назва кафедри)

“Затверджую”

Проректор з науково-педагогічної,
методичної та виховної роботи

_____ О.А. Лагоднюк

«__» _____ 2018 р.

03-10-39

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Program of the Discipline

ОСНОВИ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ
(назва навчальної дисципліни)

FUNDAMENTALS OF FIRE SAFETY
(name of the discipline)

спеціальність
specialty

263 Цивільна безпека
263 Civil security
(шифр і назва спеціальності)
(code and name of the specialty)

Рівне – 2018

Робоча програма «Основи пожежної безпеки» для студентів, які
(назва навчальної дисципліни)
навчаються за спеціальністю 263 Цивільна безпека (інтегровані). Рівне :
(назва)
НУВГП, 2018. - 21 с.

Розробники: Кусковець С.Л., к.т.н., доцент, доцент кафедри охорони
праці і безпеки життєдіяльності.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри охорони праці і безпеки
життєдіяльності

Протокол № ____ від « ____ » _____ 2018 р.

Завідувач кафедри _____ Филипчук В.Л.
(підпис)

Схвалено науково-методичною комісією за спеціальністю 263
Цивільна безпека
(назва)

Протокол № ____ від « ____ » _____ 2018 р.

Голова науково-методичної комісії _____ Филипчук В.Л.
(підпис)

ВСТУП

Програма обов'язкової навчальної дисципліни «Основи пожежної безпеки» складена відповідно до освітньо-професійної програми першого рівня вищої освіти (бакалавр) підготовки фахівця з питань охорони праці спеціальності 263 «Цивільна безпека».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є формування теоретичних знань та практичних навичок, необхідних для встановлення відповідного рівня пожежної безпеки об'єкта, який забезпечується вимогами протипожежних норм і правил.

Міждисциплінарні зв'язки: дисципліна «Основи пожежної безпеки» є складовою частиною циклу дисциплін професійної підготовки студентів спеціальності 263 «Цивільна безпека» спеціалізації «Охорона праці». Вивчення дисципліни передбачає наявність: систематичних та ґрунтовних знань із дисциплін «Безпека життєдіяльності та домедична допомога», «Інженерна техніка та устаткування», «Правові основи цивільної безпеки», «Електротехніка та електробезпека», «Теорія горіння та вибуху», «Будівельні конструкції»; цілеспрямованої роботи над вивченням спеціальної літератури, нормативних документів, активної роботи на лекціях, практичних заняттях, самостійної роботи та виконання індивідуальних завдань. Дисципліна є науковим фундаментом для вивчення дисциплін «Пожежна безпека виробництв», «Системи контролю небезпечних та шкідливих виробничих факторів», «Наглядова діяльність в охороні праці».

Вимоги до знань та умінь визначаються галузевими стандартами вищої освіти України.

Анотація

Навчальна дисципліна «Основи пожежної безпеки» є невід'ємною складовою формування професійної компетентності студентів.

Базуючись на вмінні студентів працювати з державними будівельними нормами, державними стандартами та нормативними актами з питань пожежної безпеки, дисципліна «Основи пожежної безпеки» вивчає загальні положення системи забезпечення пожежної безпеки в цілому, а також систем попередження пожеж та протипожежного захисту і організаційно-технічних заходів, формує знання студентів про засоби виявлення та сповіщення про пожежу, її гасіння, порядок оснащення об'єктів первинними засобами пожежогасіння, навчання працюючих правилам пожежної безпеки.

Дисципліна носить міждисциплінарний характер з використанням сучасних технологій навчання і є одним із способів поєднання дисциплін фахової підготовки студентів з питань пожежної безпеки.

Ключові слова: пожежна безпека, пожежна охорона, клас пожежі, система попередження пожежі, система протипожежного захисту, засоби виявлення пожежі, засоби сповіщення про пожежу, протипожежні перешкоди.

Abstract

Educational discipline "Fundamentals of fire safety" is an integral part of the formation of professional competence of students.

Based on the ability to work with state building codes, state standards and normative acts on fire safety, the discipline "Fundamentals of fire safety" studies the general provisions of the fire safety system in general, as well as fire prevention and fire protection systems and organizational and technical measures, forms knowledge students about the means of detecting a fire and the notification of a fire, its extinction, the order of equipping objects with primary means of fire fighting, training of working rules fire without eka.

The discipline is multidisciplinary with the use of modern learning technologies and is one way to combine the disciplines of professional training of students on fire safety issues.

Key words: fire safety, fire protection, fire class, fire prevention system, fire protection system, means of detecting a fire, fire alert means, fire barriers.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 26 “Цивільна безпека”	Нормативна	
	Спеціальність 263 “Цивільна безпека”		
Модулів – 1	Освітня програма: “Охорона праці”	Рік підготовки	
Змістових модулів – 4		3-й	3-й
Загальна кількість годин – 120		Семестр	
		6-й	7-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3; самостійної роботи студента – 6	Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	Лекції	
		26 год.	10 год.
		Практичні, семінарські	
		16 год.	6 год.
		Самостійна робота	
		78 год.	104 год.
		Вид контролю:	
залік	залік		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

- для денної форми навчання – 33 % до 67 %.
- для заочної форми навчання – 12 % до 88 %.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Основи пожежної безпеки» в системі підготовки фахівців з питань охорони праці є курсом професійної підготовки, який вивчає зміст професії фахівця охорони праці на основі отримання знань та відомостей про принципи й методи забезпечення пожежної безпеки суб'єктів господарювання на стадії проектування, будівництва й експлуатації.

Метою вивчення дисципліни «Основи пожежної безпеки» є теоретична та практична підготовка майбутніх фахівців охорони праці щодо забезпечення пожежної безпеки підконтрольних об'єктів.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Основи пожежної безпеки» є: формування знань, умінь та навичок, що дозволяють ідентифікувати основні причини пожеж та прогнозувати їх наслідки, правильно і ефективно застосовувати пожежну техніку та обладнання, первинні засоби гасіння пожеж, проводити навчання та перевірку знань з питань пожежної безпеки; вміння застосовувати нормативно-правові акти з пожежної безпеки для здійснення нагляду та контролю протипожежного стану суб'єктів господарювання; володіння способами попередження утворення горючого середовища та утворення в ньому джерел запалювання; володіння знаннями та навичками щодо способів та засобів обмеження розповсюдження, виявлення та гасіння пожеж, забезпечення захисту людей і матеріальних цінностей і створення умов для успішної ліквідації пожежі; вміння оцінювати пожежну небезпеку суб'єктів господарювання та визначати необхідність їх обладнання системами протипожежного захисту, організації пожежної охорони та пожежно-технічних комісій.

У результаті вивчення курсу дисципліни „Основи пожежної безпеки” студенти повинні:

знати:

- законодавчі і нормативно-правові акти, систему стандартів пожежної безпеки;
- умови та причини виникнення пожеж, їх небезпечні чинники, класи пожеж;
- системи попередження пожеж, протипожежного захисту їх призначення, суть і складові, концептуальні засади;
- систему протипожежного захисту як комплекс методів, заходів та засобів, направлених на виявлення, обмеження розповсюдження та локалізацію пожежі, створення умов для її ліквідації, захисту людей і матеріальних цінностей;

- категорування приміщень, будівель та зовнішніх установок за вибухопожежною і пожежною небезпекою;
- класифікацію вибухонебезпечних та пожежонебезпечних зон;
- засоби виявлення пожежі та сповіщення про пожежу, автоматичні системи пожежної сигналізації і гасіння пожеж, системи протипожежного водопостачання;
- порядок оснащення об'єктів первинними засобами пожегогасіння, вибір типу та визначення кількості вогнегасників;
- організацію і проведення евакуації людей, розміри, кількість, розміщення, виконання та утримання шляхів евакуації людей;
- улаштування і утримання систем протидимного захисту, засобів колективного та індивідуального захисту людей від небезпечних і шкідливих факторів пожежі;
- засоби і заходи попередження розповсюдження пожежі, ступені вогнестійкості будівель та споруд, класи вогнестійкості будівельних конструкцій, протипожежних перешкод та вимоги до них;
- порядок улаштування протипожежних перешкод в будівлях, системах вентиляції, визначення відстаней між будівлями та спорудами;
- обов'язки керівників підприємств, установ, організацій, підприємців, громадян України та іноземних громадян, що перебувають на території України, щодо забезпечення пожежної безпеки;
- організацію навчань та інструктажів з питань пожежної безпеки працівниками, в тому числі посадовими особами, при прийнятті на роботу і в період роботи;
- відповідальність за порушення вимог пожежної безпеки;
- види та порядок організації пожежної охорони, служб пожежної безпеки та пожежно-технічних комісій, їх функції та повноваження;
- пожежну техніку, спорядження та спеціальне обладнання, якими оснащено оперативно-рятувальні підрозділи.

вміти:

- застосовувати методи запобігання формуванню горючого середовища: використання негорючих та важкогорючих матеріалів і речовин, обмеження маси та об'єму горючих речовин, ізоляція горючого середовища, обмеження параметрів, що визначають горюче середовище, безпечною величиною;
- практично застосовувати методи запобігання виникненню в горючому середовищі (внесенню в горюче середовище) джерела запалювання: використання устаткування та пристроїв, при роботі яких не виникає джерел запалювання; використання електроустаткування, що відповідає

за виконанням класу вибухонебезпеки (пожежонебезпеки) приміщень і зон, груп і категорії вибухонебезпечної суміші; обмеження щодо сумісного зберігання речовин і матеріалів; використання устаткування, що задовольняє вимоги електростатичної іскробезпеки; влаштування блискавкозахисту; автоматичний контроль параметрів, що визначають джерела запалювання; заземлення устаткування;

- контролювати придатність та використання не за призначенням пожежної техніки та первинних засобів пожежогасіння;

- проводити розрахунок часу евакуації людей з приміщень об'єктів різних за призначенням;

- проводити розрахунок блискавкозахисту будівель;

- оцінювати показники технічних характеристик первинних засобів пожежогасіння з метою аналізування можливості їх застосування для ліквідації можливих пожеж;

- здійснювати вибір типу та визначати необхідну кількість первинних засобів пожежогасіння для території об'єктів і окремих приміщень;

- працювати й організовувати належну експлуатацію та обслуговування первинних засобів пожежогасіння;

- розробляти інструкції про заходи пожежної безпеки для об'єктів та окремих приміщень;

- проводити навчання працівників правилам поведінки в разі виникнення пожеж та аварійних ситуацій;

- проводити перевірку, обстеження технічного стану систем протипожежного захисту та інженерних мереж на відповідність їх вимогам нормативних актів з пожежної безпеки;

- давати комплексну оцінку відповідності суб'єктів господарювання вимогам пожежної безпеки;

- обґрунтовувати заходи щодо належного протипожежного захисту об'єктів та окремих приміщень.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Організація забезпечення пожежної безпеки

Тема 1. Загальні відомості про пожежу, пожежну небезпеку та протипожежний захист.

Аналіз пожежної безпеки в Україні та Рівненській області.

Пожежа, умови та причини виникнення. Наслідки пожеж. Класифікація пожеж. Основні та вторинні чинники пожежі. Їх вплив на людей. Основні терміни та визначення.

Тема 2. Законодавча та нормативно-правова база з питань пожежної безпеки.

Основні законодавчі і нормативно-правові акти, система стандартів пожежної безпеки. Реєстр НАПБ, загальнодержавні, міжгалузеві, галузеві нормативні акти та стандарти. Права та обов'язки органів місцевого самоврядування, роботодавців, працівників щодо забезпечення пожежної безпеки.

Функції та повноваження Державної служби України з надзвичайних ситуацій.

Порядок обліку та розслідування пожеж. Прямі та побічні збитки тощо.

Ліцензійні умови провадження господарської діяльності з надання послуг і виконання робіт протипожежного призначення.

Тема 3. Складові системи забезпечення пожежної безпеки та їх характеристика.

Система попередження пожежі. Вихідні дані і шляхи забезпечення пожежної безпеки об'єкта.

Способи попередження утворення горючого середовища та утворення в ньому джерел запалювання.

Система протипожежного захисту. Способи та засоби обмеження розповсюдження пожежі за межі осередку. Засоби виявлення та гасіння пожеж. Забезпечення захисту людей і матеріальних цінностей та створення умов для успішної ліквідації пожежі.

Система організаційно-технічних заходів. Заходи щодо забезпечення пожежної безпеки. Протипожежний режим. Відповідальні за пожежну безпеку та їх функції. Порядок їх призначення.

Змістовий модуль 2. ***Система попередження пожежі***

Тема 4. Способи попередження утворення горючого середовища.

Категорування приміщень, будівель та зовнішніх установок за вибухопожежною та пожежною небезпекою.

Пожежно-технічна класифікація будівельних матеріалів, конструкцій, будинків і приміщень.

Застосування негорючих і важкогорючих матеріалів. Обмеження маси та об'єму горючих речовин і матеріалів. Ізоляція горючого середовища. Підтримання безпечних концентрацій, параметрів горючого середовища. Встановлення пожежонебезпечних виробництв у ізольованих приміщеннях або на відкритих площадках. Застосування обладнання для захисту технологічних комунікацій від пошкоджень та аварій.

Тема 5. Способи попередження утворення джерел запалювання в горючому середовищі.

Класифікація вибухонебезпечних та пожежонебезпечних зон. Застосування машин, обладнання та устаткування, що не утворює джерел запалювання. Вибір електрообладнання відповідно до зон за пожежною та вибухопожежною небезпекою.

Влаштування блискавкозахисту будівель, споруд, обладнання. Розрахунок блискавкозахисту.

Підтримання температури нагрівання обладнання нижче температури самозаймання горючого середовища.

Електростатична іскробезпека. Застосування інструменту, що не виділяє іскор.

Виключення умов хімічного, мікробіологічного самозаймання. Порядок сумісного зберігання речовин і матеріалів.

Змістовий модуль 3.

Система протипожежного захисту

Тема 6. Способи та засоби обмеження розповсюдження пожежі.

Протипожежні перешкоди, їх класифікація. Типи та влаштування протипожежних перешкод, вимоги до їх конструктивних рішень. Нормування максимально-допустимих площ, відсіків, поверхів.

Нормування влаштування обвалувань, занавісів, воріт, дверей, розривів, зон. Порядок визначення протипожежних розривів.

Тема 7. Засоби виявлення пожеж.

Загальні вимоги до засобів протипожежного захисту.

Класифікація систем автоматичної пожежної сигналізації та автоматичних установок пожежогасіння. Порядок проектування, монтажу, утримання та технічного обслуговування. Порядок забезпечення об'єктів та приміщень системами автоматичної пожежної сигналізації та автоматичними установками пожежогасіння.

Тема 8. Засоби гасіння пожеж.

Зовнішній та внутрішній протипожежний водопровід. Витрати на зовнішнє пожежогасіння, порядок їх визначення. Пожежні гідранти, вимоги до них.

Витрати на внутрішнє пожежогасіння, порядок їх визначення. Пожежні кран-комплекти, їх обладнання та оснащення. Вимоги пожежної безпеки до утримання протипожежного водопроводу.

Порядок проведення перевірок, обстеження технічного стану інженерних мереж на відповідність їх вимогам нормативних актів з пожежної безпеки.

Пожежна техніка. Її види, призначення, вимоги до утримання. Спорядження та спеціальне обладнання, якими оснащено оперативно-рятувальні підрозділи.

Вогнегасні речовини. Порядок їх зберігання, транспортування, використання і обліку. Первинні засоби пожежогасіння. Класифікація вогнегасників. Основні вимоги до вогнегасників. Порядок визначення типу та необхідної кількості первинних засобів пожежогасіння.

Особливості гасіння електроустаткування, що перебуває під напругою. Вимоги безпеки.

Тема 9. Забезпечення захисту людей і матеріальних цінностей.

Об'ємно-планувальні, технічні рішення та протипожежні вимоги евакуації людей з будівель різного призначення. Геометричні розміри евакуаційних шляхів та виходів. Розрахунок часу евакуації з будівель з масовим перебуванням людей.

Засоби колективного та індивідуального захисту людей від впливу небезпечних чинників пожежі під час евакуації.

Вентиляція та протидимний захист будівель. Системи оповіщення та евакуації людей про пожежі. Евакуаційне освітлення. Плани евакуації, вимоги до складання та відпрацювання.

Тема 10. Створення умов для успішної ліквідації пожежі.

Вимоги протипожежних норм і правил до розміщення та планування території. Дороги, в'їзди та проїзди, їх нормування. Відстані між будівлями та спорудами. Вимоги до розміщення інженерних мереж.

Порядок влаштування та використання сухотрубів, пожежних драбин, ліфтів, огорожень та виходів на покрівлю будинку.

Вимоги режимного характеру до утримання території.

Змістовий модуль 4.

Система організаційно-технічних заходів

Тема 11. Організація пожежної охорони.

Види пожежної охорони та порядок створення і організації її роботи: державна, місцева, добровільна, відомча.

Перелік суб'єктів господарювання, в яких створюється відомча пожежна охорона.

Порядок комплектування, фінансово-матеріального забезпечення пожежної охорони.

Спеціальні звання осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту. Права та обов'язки особового складу, його соціальний та правовий захист, медичне та санаторно-курортне забезпечення.

Тема 12. Організація навчань з питань пожежної безпеки.

Організація навчання населення заходам та правилам пожежної безпеки та поведінки разі виникнення пожеж та аварій. Протипожежні інструктажі, їх види, порядок та періодичність проведення. Реєстрація інструктажів. Пожежно-технічний мінімум.

Інструкції про заходи пожежної безпеки, їх види, зміст.

Дії у випадку виникнення пожежі. Знаки пожежної безпеки.

Тема 13. Нагляд і контроль за додержанням норм і правил пожежної безпеки.

Державний та територіальний нагляд з пожежної безпеки. Посадові особи державного та територіального нагляду у сфері цивільного захисту, пожежної, техногенної безпеки.

Декларації відповідності матеріально-технічної бази суб'єкта господарювання вимогам законодавства з питань пожежної безпеки.

Порядок зупинення роботи підприємств, об'єктів, окремих виробництв, цехів, дільниць, експлуатації машин, механізмів, устаткування.

Відповідальність за забезпечення пожежної безпеки. Порядок притягнення порушників пожежної безпеки до відповідальності. Санкції за порушення вимог законодавства з питань техногенної та пожежної безпеки.

Порядок створення та організації роботи служби пожежної безпеки, їх основні завдання та функції.

Порядок створення та організації роботи пожежно-технічних комісій, їх основні завдання та функції. Права членів пожежно-технічних комісій. Акти пожежно-технічних комісій.

4. Структура навчальної дисципліни

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
л		пр	с. р.	л		пр	с. р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
<i>Змістовий модуль 1.</i>								
Організація забезпечення пожежної безпеки								
Тема 1. Загальні відомості про пожежу, пожежну небезпеку та протипожежний захист.	6	2		4	6			6
Тема 2. Законодавча та нормативно-правова база з питань пожежної безпеки	10	2	2	6	8	2		6
Тема 3. Складові системи забезпечення пожежної безпеки та їх характеристика	6	2		4	6			6
Разом – зміст. модуль 1	22	6	2	14	20		2	18
<i>Змістовий модуль 2.</i>								
Система попередження пожежі								
Тема 4. Способи попередження утворення горючого середовища.	10	2	2	6	12			12
Тема 5. Способи попередження утворення джерел запалювання в горючому середовищі.	12	2	4	6	16	2	2	12
Разом – зміст. модуль 1	22	4	6	12	28			2
<i>Змістовий модуль 3.</i>								
Система протипожежного захисту								
Тема 6. Способи та засоби обмеження розповсюдження пожежі.	12	2	2	8	8	4	4	8
Тема 7. Засоби виявлення пожеж.	10	2		8	8			8
Тема 8. Засоби гасіння пожеж.	12	2	4	6	16			8
Тема 9. Забезпечення захисту людей і матеріальних цінностей.	8	2		6	8			8
Тема 10. Створення умов для успішної ліквідації пожежі.	8	2		6	8			8
Разом – зміст. модуль 3	50	10	6	34	48	4	4	40

1	2	3	4	5	6	7	8	9
<i>Змістовий модуль 4.</i>								
Система організаційно-технічних заходів								
Тема 11. Організація пожежної охорони.	10	2	2	6	7			7
Тема 12. Організація навчань з питань пожежної безпеки.	8	2		6	9	2		7
Тема 13. Нагляд і контроль за додержанням норм і правил пожежної безпеки.	8	2		6	8			
Разом – зміст. мод. 4	26	6	2	18	24	2		22
Усього годин	120	26	16	78	120	10	6	104

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Вибір типу та розрахунок блискавкозахисту будівель і споруд	2	2
2	Вибір електрообладнання відповідно до зон за пожежною та вибухопожежною небезпекою.	4	
3	Визначення необхідної кількості первинних засобів пожежогасіння для приміщення, об'єкту вцілому	2	
4	Визначення необхідного ступеню вогнестійкості та витрат води на зовнішнє пожежогасіння для будівель різного призначення	2	2
5	Організація евакуації людей. Розрахунок часу евакуації з будівель з масовим перебуванням людей	2	2
6	Розробка інструкцій про заходи пожежної безпеки для цеху, дільниці тощо.	2	
7	Визначення протипожежних розривів між будівлями та спорудами підприємства	2	
	Разом	16	6

6. Самостійна робота

Розподіл годин самостійної роботи для студентів денної форми навчання:

Підготовка до аудиторних занять – 21 година;

Підготовка до контрольних заходів – 24 години;

Опрацювання окремих тем програми, які не викладаються на лекціях – 33 години.

6.1. Завдання для самостійної роботи

№з /п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	2	3	4
1	Порядок контролю за додержанням ліцензіатами умов провадження господарської діяльності з надання послуг і виконання робіт протипожежного призначення	6	18
2	Нормативні вимоги пожежної безпеки будівель та споруд різного призначення (ринки, культові заклади, культурно-видовищні заклади, навчальні заклади, торгівельні заклади тощо)	6	18
3	Пожежна безпека будівель підвищеної поверховості та висотних будівель.	6	18
4	Вимоги пожежної безпеки до проведення вогневих та інших пожежонебезпечних робіт.	6	18
5	Порядок розподілу суб'єктів господарювання за ступенем ризику їх господарської діяльності для безпеки життя і здоров'я населення, навколишнього природного середовища щодо пожежної безпеки	5	16
6	Критерії, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності та визначається періодичність здійснення планових заходів державного нагляду (контролю) у сфері техногенної та пожежної безпеки	4	16
	Разом	33	104

7. Методи навчання

Під час лекційного курсу застосовується слайдова презентація (у програмі Power Point), комплекти роздаткового матеріалу та прозірок за темами дисципліни, дискусійне обговорення проблемних питань.

На практичних заняттях проводиться розв'язування задач та робота з нормативними документами стосовно протипожежних вимог, здійснюються зрізи знань.

8. Методи контролю

Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться у письмовій формі у вигляді практичних завдань.

Контроль знань студентів проводиться:

- з лекційного матеріалу – шляхом проведення тестування та оцінки (в балах) звіту з самостійної роботи;
- з практичних завдань – за допомогою перевірки виконаних індивідуальних розрахункових та ситуаційних завдань.

Підсумковий контроль проводиться у формі заліку на підставі результатів поточного контролю, проведення практичних робіт, а також успішного засвоєння проблемних питань, винесених на самостійну підготовку.

Усі форми контролю включено до 100-бальної шкали оцінювання.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Розподіл балів поточного та підсумкового контролю оцінювання знань

Поточне тестування та самостійна робота													Сума
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2		Змістовий модуль 3					Змістовий модуль 4			
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	100
6	6	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	

T1, T2, ...T13 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою для заліку
90-100	зараховано
82-89	
74-81	
64-73	
60-63	
35-59	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Методичне забезпечення

1. С. Л. Кусковець, О. С. Шаталов, А. С. Кусковець. Пожежна безпека виробництва. Лабораторний практикум : навч. посіб. – Рівне : НУВГП, 2013. / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ep3.nuwm.edu.ua/id/eprint/2322>.

2. О.М. Кухнюк, С.Л. Кусковець, М.В. Сурговський, Н.М. Прокопчук. Практикум з охорони праці. Навчальний посібник. – Рівне: НУВГП, 2011. / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ep3.nuwm.edu.ua/id/eprint/2778>.

11. Рекомендована література

Базова

1. С. Л. Кусковець, О. С. Шаталов, В. О. Турченко. Основи теорії горіння та вибуху : навч. посіб. – Рівне : НУВГП, 2012. / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ep3.nuwm.edu.ua/id/eprint/2156>.

2. Кусковець С.Л., Кухнюк О.М., Крук С.І., Шаталов О.С. Основи пожежної безпеки виробництв. Частина 1. Теоретичні основи забезпечення пожежної безпеки технологічних процесів виробництв: Навчальний посібник. – Рівне : НУВГП, 2016. / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ep3.nuwm.edu.ua/id/eprint/4467>.

3. К. Н. Ткачук, В. М. Москальова, С. Л. Кусковець, В. В. Зацарний. Правові основи працезахоронної політики України. – Рівне : НУВГП,

2010. / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ep3.nuwm.edu.ua/id/eprint/2187>.

4. Рожков А.П. Пожежна безпека. Навчальний посібник.– К.: Пожінформтехніка, 1999 – 255 с.

5. Москальова В. М., Филипчук В.Л., Кусковець С.Л., Турченко В.О. Охорона праці у питаннях та відповідях: Навчальний посібник. – Рівне: НУВГП, 2011. – 444 с.

Допоміжна

1. ГОСТ 12.1.004-91 ССБТ. Пожарная безопасность. Общие требования.

2. СТ СЭВ 446-77 Противопожарные нормы строительного проектирования. Методика определения расчетной пожарной нагрузки.

3. Кодекс цивільного захисту України із змінами.

4. ДСТУ 2272:2006 Пожежна безпека. Терміни та визначення основних понять.

5. ДСТУ 2273:2006 Протипожежна техніка. Терміни та визначення основних понять.

6. ДСТУ Б В.2.5-38:2008 Інженерне обладнання будинків і споруд. Улаштування блискавкозахисту будівель і споруд.

7. ДСТУ 4297:2004 Пожежна техніка. Технічне обслуговування вогнегасників. Загальні технічні вимоги.

8. ДСТУ 3734-98 (ГОСТ 30612-99) Пожежна техніка. Вогнегасники пересувні. Загальні технічні вимоги.

9. ДСТУ 3675-98 Пожежна техніка. Вогнегасники переносні. Загальні технічні вимоги та методи випробувань.

10. ДСТУ EN 2:2014 Класифікація пожеж.

11. ДСТУ Б В.1.1-36:2016 Визначення категорій приміщень, будинків та зовнішніх установок за вибухопожежною та пожежною небезпекою.

12. Постанова КМУ від 27.11.2013 р. № 874 Критерії утворення державних пожежно-рятувальних підрозділів (частин) Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту в адміністративно-територіальних одиницях.

13. Постанова КМУ від 26.12.2003 р. № 2030 Про затвердження Порядку обліку пожеж та їх наслідків.

14. Постанова КМУ від 29.02.2012 р. № 306 Про затвердження критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності та визначається періодичність здійснення планових заходів державного нагляду (контролю) у сфері техногенної та пожежної безпеки.

15. Постанова КМУ від 24 лютого 2003 р. № 202 Про затвердження Положення про місцеву пожежну охорону.

16. Постанова КМУ від 17 липня 2013 р. № 564 Про затвердження Порядку функціонування добровільної пожежної охорони.

17. Постанова КМУ від 5 червня 2013 р. № 397 Про затвердження переліку суб'єктів господарювання, в яких створюється відомча пожежна охорона.

18. Постанова КМУ від 9 січня 2014 р. № 5 Типове положення про відомчу пожежну охорону.

19. Постанова КМУ від 26 червня 2013 р. № 444 Про затвердження Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях.

20. ДБН В.1.1-7-2016 Пожежна безпека об'єктів будівництва.

21. ДБН В.1.2-7-2008 Система забезпечення надійності та безпеки будівельних об'єктів. Основні вимоги до будівель і споруд. Пожежна безпека.

22. ДБН В.2.5-56-2014 Інженерне обладнання будинків і споруд. Системи протипожежного захисту.

23. ДБН Б.2.2-12:2018 Планування і забудова територій.

24. СНиП 2.09.02-85* Производственные здания.

25. ДБН В.2.2-9-2009 Будинки і споруди. Громадські будинки та споруди. Основні положення.

26. ДБН В.2.2-23:2009 Будинки і споруди. Підприємства торгівлі.

27. ДБН В.2.2-25:2009 Будинки і споруди. Підприємства харчування (заклади ресторанного господарства).

28. ДБН В.2.5-74:2013 Водопостачання. Зовнішні мережі та споруди. Основні положення проектування.

29. ДБН В.2.5-64:2012 Внутрішній водопровід та каналізація. Частина I. Проектування. Частина II. Будівництво.

30. НАПБ А.01.001-2014 Правила пожежної безпеки в Україні.

31. НАПБ В.01.019-81/150 Правила пожежної безпеки в лісовій і деревообробній промисловості.

32. РД 34.21.122-87 Инструкция по устройству молниезащиты зданий и сооружений.

33. Правила улаштування електроустановок, вид. 5-те, перероб. і доп., 2014 – 793 с.

34. НАПБ В.01.056-2013/111 Правила, будови електроустановок. Пожежна безпека електроустановок.

35. НПАОП 40.1-1.32-01 Правила будови електроустановок. Електрообладнання спеціальних установок.

36. НАПБ В.01.058-2008/112 Правила пожежної безпеки для об'єктів зберігання, транспортування та реалізації нафтопродуктів.

37. НАПБ А.01.003-2009 Правила улаштування та експлуатації систем оповіщення про пожежу та управління евакуацією людей в будинках та спорудах.

38. Наказ МВС України від 15.01.2018 р. № 25 Правила експлуатації та типові норми належності вогнегасників

39. Правила пожежної безпеки в агропромисловому комплексі України Наказ Міністерства аграрної політики України, Міністерства України з питань надзвичайних ситуацій від 4 грудня 2006 року №730/770.

40. Правила пожежної безпеки для підприємств і організацій автомобільного транспорту України Наказ Міністерства інфраструктури України 21.01.2015 № 11.

41. Наказ МНС від 20.05.2009 р. № 347 Типове положення про пожежно-технічну комісію.

42. Наказ МНС України від 29.09.2003 р. №369 Типове положення про службу пожежної безпеки.

12. Інформаційні ресурси

1. Рівненська обласна універсальна наукова бібліотека (м. Рівне, майдан Короленка, 6) / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.lib.rv.ua/>

2. Цифровий репозиторій ХНУГХ ім. А.Н. Бекетова / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eprints.kname.edu.ua/>

3. Цифровий репозиторій Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dspace.univer.kharkov.ua/handle/123456789/568>

4. Наказ МОН України від 10 квітня 2009 р. № 320 «Про затвердження і введення в дію складових галузевих стандартів вищої освіти України з галузі знань 1702 «Цивільна безпека».

5. Наказ НУВГП від 25.10.2017 р. № 591 «Освітньо-професійна програма фахівця з питань охорони праці» / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://start.nuwm.edu.ua/osvitni-prohramy/item/tsyvilna-bezpeka>.

6. Наукова бібліотека НУВГП – м. Рівне, вул. Олекси Новака, 75, / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nuwm.edu.ua/naukova-biblioteka> (інформаційні ресурси у цифровому репозиторії).

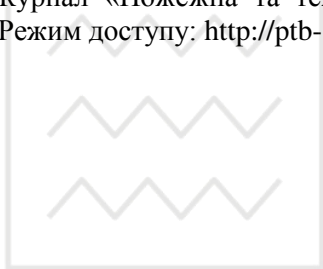
7. Державна служба України з надзвичайних ситуацій / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dsns.gov.ua>.

8. Головне управління ДСНС у Рівненській області / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://rivne.dsns.gov.ua>.

9. Професійна нормативно-правова бібліотека «Норматив™ PRO» / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://normativ.com.ua>.

10. Журнал «Охорона праці і пожежна безпека» / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://oppb.com.ua>

11. Журнал «Пожежна та техногенна безпека» / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ptb-101.com.ua>.

Національний університет
водного господарства
та природокористування